

Soudobé společenskovední pojetí výzkumu a výuky bezpečnosti a strategie

Miroslav Mareš, oddělení BSS KP FSS MU

Konference „Deset let výzkumu v sociálních vědách“

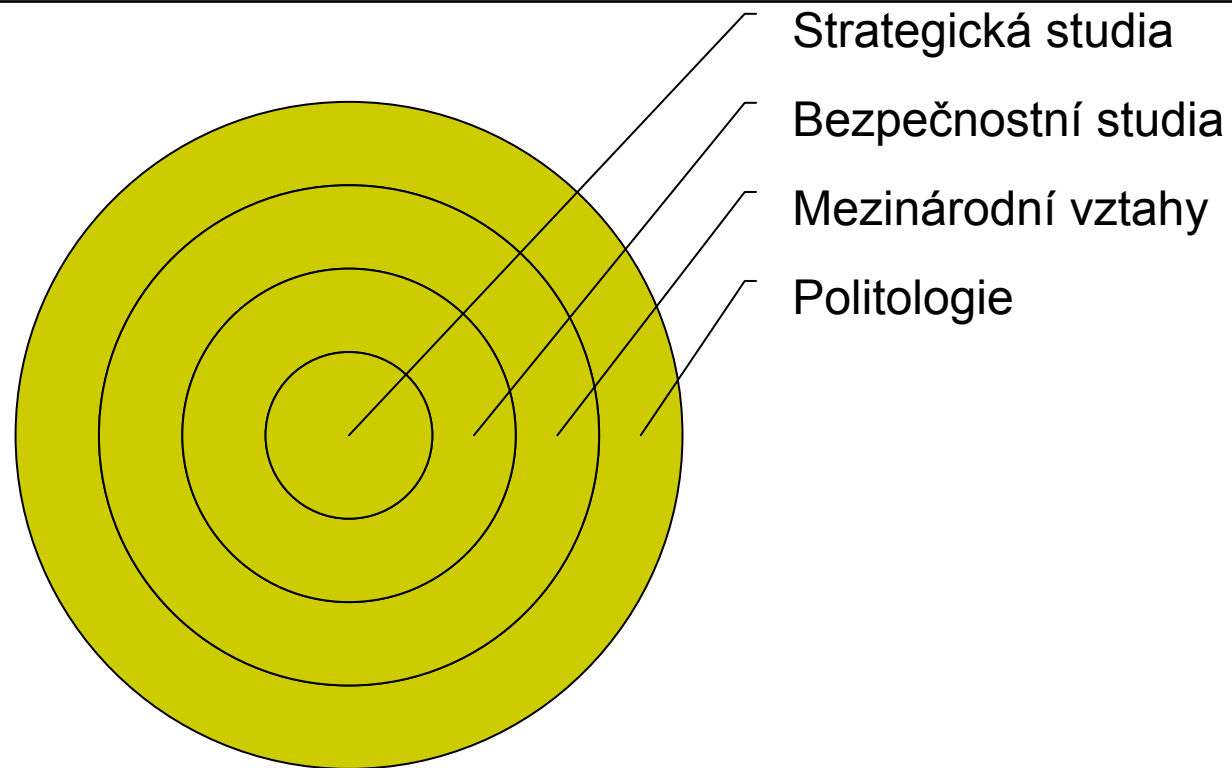
Brno, FSS MU

28. 5. 2008

Základní charakteristika bezpečnostních a strategických studií

- Strategická studia se vyvinula z výzkumu vojenské strategie, zkoumají strategické procesy v sociálních systémech s bezpečnostní relevancí, především v oblasti tzv. „tradiční bezpečnosti“.
- Bezpečnostní studia se zabývají studiem bezpečnosti, která je konceptualizována vzhledem k bezpečnostním zájmům sociálních systémů na společenské meso- a makro-úrovni (včetně hrozeb a rizik, které tyto zájmy ohrožují). Na konceptualizaci je úzce vázán i vývoj tohoto oboru, od „tradičního pojetí“ bezpečnosti k širšímu pojetí bezpečnosti.
- Tradice obou oborů od poloviny 20. století. V současnosti rozplývání hranice mezi bezpečnostními studii, mírovými studii, strategickými studii, mezinárodními vztahy a politologií. Snaha o teorii „managementu bezpečnosti“
- O vědeckém pojetí a možnostech výuky BSS se v současnosti stále vedou zásadní diskuse, přičemž tyto diskuse formují i pojetí výzkumu a výuky na FSS MU, jejíž akademická obec se na těchto diskusích spolupodílí.

Pozice bezpečnostních a strategických studií dle Baylis, John, Wirtz, James, Cohen, Eliot, Gray, C. S. (2006): *Strategy in the Contemporary World. An Introduction to Strategic Studies*. Oxford: OUP.

Základní předpoklady výzkumu a výuky bezpečnosti a strategie v rámci oddělení BSS

- Komplexní pojetí bezpečnosti.
- Politologické pojetí výzkumu bezpečnosti a strategie, referenční objekty bezpečnosti na společenské mesoúrovni a makroúrovni.
- Nutný respekt k dokumentu „Společné minimum pro potřeby vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti“, schválené usnesením Bezpečnostní rady státu ze dne 3. července 2007 č. 32, následně schválenému AK MŠMT ČR.
- Odmítnutí „sekuritologie“ či „bezpečnostní vědy“ jakožto metavědy obsahující přístupy nejen společenských, ale i technických a přírodních věd. Technický a přírodovědný výzkum bezpečnosti je specifickým polem, které je odlišné od sociálněvědního výzkumu bezpečnosti.

Základní přístupy k výzkumu BSS

- Sektorová analýza bezpečnosti
- Analýza hrozeb a rizik (+ sekuritizace)
- Security policy-analysis
- Analýza strategického myšlení a jednání (včetně simulace a modelování)
- Analýza konfliktů

Pojetí studijního oboru BSS

- Poskytnout vědomostní zázemí o pojetí a metodologii BSS, o domácí a mezinárodní bezpečnostní politice a o soudobých bezpečnostních hrozbách a rizicích a o řešení soudobých bezpečnostních problémů (a to i ze strategického hlediska) .
- Rozlišení úrovně bakalářského a magisterského studia.
- Flexibilita vzhledem ke stávajícím trendům vývoje BSS ve světě.
- Angažovat ve výuce dílčím způsobem vyučující z bezpečnostní praxe, a to i v kontextu zvýšení profesního uplatnění absolventů a absolventek.

Pojetí výzkumných oblastí BSS

- Snaha o výzkum v kontextu komplexního pojetí bezpečnosti.
- Vazba na předchozí výzkum v oblasti terorismu a politického extremismu na KP FSS MU (např. grantový projekt GAČR 407/03/D105 „Politické násilí a terorismus v České republice“, 2003-2005, M. Mareš).
- Obecně však předpoklady pro široký tematický záběr výzkumu (Lidská bezpečnost: východiska, koncept a použití, AV ČR, N. Hynek)

Vybrané publikační výstupy zaměstnanců Oddělení BSS KP FSS MU

<p>Doc. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš, PhD.</p>	<p>Mareš, Miroslav. Environmental Radicalism and Extremism in Postcommunist Europe. <i>Journal for the Study of Radicalism</i>, Michigan State University, 2, 1, od s. 91-107, 16 s. ISSN 1930-1189. 2008.</p> <p>Mareš, Miroslav. Länderporträt: Slowakei. In Backes, Uwe - Jesse, Eckhard. <i>Extremismus & Demokratie 19. Jahrgang 2007</i>. 1. vyd. Baden Baden : Nomos Verlag, 2008. od s. 237-262, 25 s. Extremismus & Demokratie, 17. ISBN 978-3-8329-3168-1.</p> <p>Mareš, Miroslav. <i>Terorismus v ČR</i>. 1. vyd. Brno : Centrum strategických studií, 2005. 476 s.</p>
<p>PhDr. Josef Smolík, PhD.</p>	<p>Smolík, Josef. <i>Fotbalové chuligánství. Historie, teorie a politizace fenoménu</i>. Karlovy Vary : VNP, 2008. 282 s. 1. ISBN 978-80-903556-3-7.</p> <p>Smolík, Josef. The Influence of the Concept of Authoritarian Personality Today. <i>Středoevropské politické studie</i>, Brno : Mezinárodní politologický ústav, X., 1., od s. 34-48, 15 s. ISSN 1212-7817. 2008.</p>
<p>Mgr. Martin Bastl, PhD.</p>	<p>Bastl, Martin. <i>Radikální levice v České republice</i>. Brno : MPÚ, 2001. 120 s. ISBN 80-210-2722-3.</p> <p>Bastl, Martin: Koncept politického kyber-terorismu, <i>Rexter</i>, 0, 0, pp. 1-3. 3s. ISSN: 1214-7737. 2002.</p>
<p>Mgr. Tomáš Šmíd, PhD.</p>	<p>Šmíd, Tomáš. Etnický konflikt o Náhorní Karabach. In Vaďura, Vladimír - Šmíd, Tomáš (eds.). <i>Etnické konflikty v postkomunistickém prostoru</i>. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007. od s. 145 - 184, 39 s. Politologická řada; č.24. ISBN 978-80-7325-126-0.</p> <p>Šmíd, Tomáš. Postsovětský organizovaný zločin. In Vaďura, Vladimír - Smolík, Josef - Šmíd, Tomáš (eds.). <i>Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě</i>. Brno : Mezinárodní politologický ústav, 2007. od s. 91, 32, 41 s. Studie; č. 47. ISBN 978-80-210-4438-8</p>
<p>Mgr. Vladimír Vaďura</p>	<p>Vaďura, Vladimír. Organizovaný zločin v západní a střední Africe. In Smolík, Josef - Šmíd, Tomáš - Vaďura, Vladimír (eds.). <i>Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě</i>. Brno : Mezinárodní politologický ústav, Masarykova univerzita, 2007. od s. 185-202, 17 s. Ediční řada, Studie, svazek č. 47. ISBN 978-80-210-4438-8. info</p> <p>Vaďura, Vladimír. Teorie etnického konfliktu. In Šmíd, Tomáš - Vaďura, Vladimír (eds.). <i>Etnické konflikty v postkomunistickém prostoru</i>. 2007. vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007. od s. 9-44, 35 s. Politologická řada, svazek č. 24. ISBN 978-80-7325-126-0</p>
<p>Mgr. Nikola Hynek, M. A.</p>	<p>Hynek, Alois - Hynek, Nikola. Bridging the Theory and Practice of Regional Sustainability: A Politico-Conceptual Analysis. <i>Geografický časopis</i>, 59, 1, od s. 49-64, 16 s. ISSN 1335-1257. 2007.</p> <p>Hynek, Nikola. Humanitarian Arms Control, Symbiotic Functionalism and the Concept of Middlepowerhood. <i>Central European Journal of International and Security Studies</i>, 1, 2, od s. 132-155, 24 s. ISSN 1802-548x. 2007</p>

Publikační projekty vyučujících a studujících oboru BSS

Důraz na prolnutí pedagogické a studentské vědecké angažovanosti při rozvoji BSS na FSS MU.

Lidé z BSS podílejí na vydávání časopisů:

- ❑ Rexter – časopis pro výzkum radikalismu, extremismu a terorismu (www.rexter.cz) (vydává Centrum pro bezpečnostní a strategická studia, o.s.)
- ❑ Journal of Security Issues (<http://www.jsiss.net/>)
- ❑ Stránka „www.sekuritaci.cz“ (neformální projekt studentů a studentek oboru)

Perspektivy výzkumu a výuky BSS na FSS MU

- V současnosti předpoklady pro další rozvoj oboru (stabilizovaná situace v oblasti akreditací, zvyšující se zájem studentů, odpovídající personální zabezpečení).
- Důraz na získání výzkumných projektů.
- Snaha o pozitivní vliv na rozvoj BSS jako oboru v českém, evropském i v globálním rámci.
- Snaha o posílení FSS MU jakožto špičkového vysokoškolského vědeckého a výukového pracoviště.

